

משיעורי הרב קוק עין איה- מסכת ברכות
שיעור מספר 9- אסור לעלות לארץ מבבל?

תלמוד בבלי מסכת ברכות דף כד עמוד ב

רבי אבא הוה קא משתמיט מיניה דרב יהודה, דהוה קא בעי למיסק לארעא דישראל, דאמר רב יהודה: כל העולה מבבל לארץ ישראל עובר בעשה, שנאמר: בבבלה יובאו ושמה יהיו עד יום פקדי אותם נאם ה'.

אמר: איזיל ואשמע מיניה מילתא מבית וועדא, והדר אפיק אזל אשכחיה לתנא דקתני קמיה דרב יהודה: היה עומד בתפלה ונתעטש - ממתין עד שיכלה הרוח וחוזר ומתפלל; איכא דאמרי: היה עומד בתפלה ובקש להתעטש - מרחיק לאחוריו ארבע אמות ומתעטש, וממתין עד שיכלה הרוח, וחוזר ומתפלל; ואומר: רבונו של עולם, יצרתנו נקבים נקבים חלולים חלולים, גלוי וידוע לפניך חרפתנו וכלימתנו בחיינו, ובאחריתנו רמה ותולעה; ומתחיל ממקום שפסק.

אמר ליה: אילו לא באתי אלא לשמוע דבר זה - דיי.

דברי הרב קוק זצ"ל

יסוד תמימות העבודה והחסידות האמיתית הוא, שהשלימות הפרטית ותשוקתו אלי' לא תתפש מקום כלל לעומת חשקו בשלימות הכלל. ואיש כזה שקנה לו השלימות הזו ביושר שכלו וטבעו, הוא החסיד האמיתי ההולך בעצת השכל ולא ע"פ הרגש של אהבת עצמו. והנה רוממות המעלה הזאת היא נפלאה. מצאנוה באדון הנביאים, שאמר "ואם אין מחני נא מספרך אשר כתבת".

אמנם כל הצדיקים יעלו במעלה זו לפי ערכם, עד שיש שאם שלימות הכלל עקרית וחשובה לו מ"מ א"א שתהי' בטלה לגמרי אצלו חשק השלמתו הפרטית לערכה. והנה א"י ודאי מוסיפה שלימות, והעם היושב בה נשוא עון², ואוירה מחכים.

אמנם ר"י שעליו אמר שמואל אין זה ילוד אשה, לא היתה שלימותו הפרטית נחשבת בעיניו כלל נגד שלימות הכלל. ע"כ ראה בא"י רק מעיין ישועה להשלמת הכלל. ע"כ אמר שראוי שכל יחיד לא ירשה לעצמו להנות לאור שלימותה, כ"ז שלא הגיע הזמן שיוכל הכלל ליהנות ממנה. וע"ז צריך ודאי פקידה שמימית, ע"פ נס או ע"פ טבע. אבל איך שיהי' צריכות הסבות שיזדמנו באופן שיוכל הכלל להתנחל בא"י וליהנות מטובה הגשמי והרוחני, שקשורים זה בזה.

והי' נראה לו, כי בכבוש כל יחיד את תשוקתו הפרטית, למען מצא השעה שתבא ישועה כללית, מזה תצמח ישועת הכלל מצד ההשגחה. כי התפילה וההשתפכות של כל הנפשות לפני ד' להשיבנו לארץ קדשינו, תהי' עי"ז קבועה רק לתכלית הכללית, ותתקבל יותר, כי הוא הדבר התכליתי.

גם אם יהי' רצון ד' שתהי' הפקידה טבעית, ודאי צריך לזה רצון הכלל החזק והשתדלותם ברחמי שמים, אחרי הזדמנות הסיבות הראויות, ואחרי תמכס אשורם בדרך ד', באופן שתהי' זכות התשובה מסייעתם. הנה כ"ז שלא יוכל כל יחיד להשפיע חשקו הרוחני וגעגועיו העזים לארץ אשר עינינו ולבינו שם, יתאגד יותר הכח הכללי, ותהי' סבה מוכנת לרבות תכנית כללי בזה.

וכל דבר שיוכל לגרום איזה גרעון רחוק בחק הכלל, לפי מעלת חסידותו של ר"י לא היו עניני היחיד אפילו היותר שלמים ונעלים שוקלים אצלו מאומה.

אמנם הדרכה כזאת אינה נאותה כ"א לשלם שכמותו. אבל כל צדיקי הדורות, שעם כל צדקתם מ"מ השלימות הפרטי תופס מקום אף שהוא במעלה עליונה, להיות דבק בד' וללכת בדרכיו ולהשכיל באמתו, אי אפשר כלל לעצור חשקם האמץ להאיר באור ד' ע"י נחלת ד', שתשיב נפשם הנפלאה בשביל חשבון רחוק. והם כיון שמעשיהם ג"כ למטרה רוממה ורצויה, כי היחיד הנעלה ממנו יבנה הכלל השלם, גם זאת היא דרך ד' והיא מדה לכל אדם שלם בדורותיו.